



Mukəddəs Kitab

Injil 14-kisim

«Tesalonikaliklarəja «2» »

© Mukəddəs Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyşurqə Kalam Tərijimisi»

Injil 14-qism

«Tesalonikaliklaroqa «2»»

(Rosul Pawlus Tesalonika xəhridiki jamaətkə yazoqan ikkinqi məktup)

Kirix söz

Tesalonikadiki jamaətniŋ tuqulux jəryani wə arqa kərünüxi toqrulux oqurmənlər «Tesalonikaliklaroqa yeziloqan birinqi məktup»-tiki «kirix söz»-imizdin məlumat alalaydu.

Ixinimizki, rosul Pawlusning uxbu hetini aldinqi hetidin uzun ötməylə əwətkən; buningoqa ispat, hətniŋ bexida salam yollioquqılar ohxaxla üq zat — Pawlusning Əzi, Timotiy wə Silastin ibarət idi. Huda yolida daim rosulluq hizmitidə uyan-buyan qepip yüridioqan bu üqi uzun wəqitlaroqıqə bir jayda jəm bolalmaytti.

«Birinqi hət»-ni Tesalonika xəhriqə aparoqan kixi Korint xəhriqə, Pawlusning yenioqa tezla qaytip kəlgən, xundakla uningoqa jamaətniŋ yengi həwirini yatküzgən bolsa kerək. Pawlus bu kixidin, jamaəttiki bəzilərnin birinqi həttiki «Rəb Əysanın dunyaoqa qaytip kelixi» toqrulux təlimatlarını (4:15-17, 5:4-6) ikki qolioqa tayinip jan beqixtin waz keqixning bahənisini kiliwəloqanlıqidin həwərdar boldi. Ular: «Məsih Əz padixahliqini bərpa kilixkə tez arida dunyaoqa qaytip kelidu, xunga jan beqixkə özimizni upritixning nemə həjiti?!» dəp oylioqan bolsa kerək. Bəzilər «Məsihning qaytip kelixi» toqrisidiki təlimni qūxinip yətmigən, yənə bəziləri xūbhəsisizki, uningdin bikar tələpliklə laqaylap yürüxkə bahənə tapqanlıqidin huxal boluxup kətkən.

Xu qaoqlarda yənə bəzibir əhwallarmu kərülgənidi. Bəzilər: ««Rəbning küni yetip kəldi» degəndək wəhiylərnı kərdüm» degənidi. «Rəbning küni»-din ibarət bu məzgil Rəb Əysa yər yüzigə qaytip kelixtin ilgiri, Hudaning oqəzəplik jazalirini yər yüzigə təküx məzgilini kərsitidu. Rəb Əysa Əzi muxu məzgilni «**zor zulum-zəhmət**» yaki «**dəhxətlik azab-oqubət**» dəp atioqanidi («Mat.» 24:21) (biz muxu ix üstidə «qoxumqə söz»-imizdimu tohtilimiz). Tesalonikaliklaroqa nisbətən «Rəbning küni yetip kəldi» degən gəp ularni heli qayil qilatti, qünki hər adəmgə ayanki, «dəhxətlik azab-oqubət» məzgilidə Hudaning muqəddəs bəndiliri dəhxətlik ziyankəxlikkə uqraydu; Tesalonikadikilər dəl muxundək dəhxətlik ziyankəxlikkə uqrawatqanidi. Əxəddiy besimlar astida kixilər hər türlük oqəlitə ixlarnı kilixi mumkin; həlk təlpünüx iqidə hərhil hiyallarda bolsa, hərhil ezitkuluq hasil boluxi mumkin. Muxundək xaraitta birsi Rəb pat arida qaytip kelip, bu ziyankəxliklərnı yok kilidu, degən ümidlə bolup: «Rəbning küni yetip kəldi» dəp ham hiyal kilsa, buni qūxinixkə bolatti, əlwəttə. Tesalonikada bəzilər xundək hiyalda bolup «Rəbning küni yetip kəldi» degən «bexarət»-ni bərgən; bəzi rəzil kixilər həttə rosul Pawlusning namida xundək bayandiki sahta hətni yazoqan. Bu intayin hətərlik ix, əlwəttə. Bu həkikiy etikadkə hujum qilənoqa barawər bolidu. Uning üstigə, ixliməy, bikar tələp yürüxkə «Məsih tez arida kelidu» degəndək «rohiy» bahənə izdəp kütkən adəmlər hər yərdə az bolmaydu. Pawlus bu səzni tüzitip: «Rəbning küni»-din ilgiri ikki qong wəqə kərulidu, dəydu: —

«Tesalonikaliklaroqa «2» »

- (a) «(Etikadtin) qong yenix»
(ə) «Məsihning rəqibi (dəjjal)ning axkarilini».

Bu ixlar toquruluk uqumlarni toqurilax, kəprək təlim berix, dəl uxbu kışka hətning məqsitidur. Xundakla barliq hətliridə degəndək, u eəqir zulum-zəhmətkə tehiqə uqrawatқан bu jamaət, yəni əzigə jan-jegər boləjan muxu kədirlilik dostliriəqa tehimu riəqbət-təsəlli yətküzüx pursitidin paydiliniədu. Rosullarning kəp hətliridin, ularning Hudaning məmin bəndiliri ətküzgən hataliklirini tüzətkənliridin həwərdar bolduk. Biz xu hataliklar üqün minnətdar boluximizəqa toəqra kelidu. Səwəbi, birinqidin əzimiz muxu hataliklarni asanla kaytiliximiz mumkin; ikkinqidin, rosullarning tüzitixliridin intayin kəp kimmətlilik təlimgə muyəssər bolimiz. Kim bilidu, uzun ətməy ahirkī zamanlarəqa yüzliniximizgə toəqra keləmdü tehi; muxu həttə, bizni xu kərkunqluk zamanlardiki adəmnı qəqitidiəjan aldəmqiliklarəqa takəbil turuxka kərəllanduridiəjan həkīkətlərnı oquymiz. Həqkim xuni inkar kılalmayduki, «Rəbning küni»ning bəximizəqa qūxūxkə az qələjanlikini kərsitidiəjan hər türlük əlamətlər kəz əldimizdə yilmuyil axmakta.

Məzmun: —

1. Təxəkkür duasi (1-bab)
2. «Rəbning küni»din burun yüz beridiəjan wəkələr (2-bab 1-12-ayətlər)
3. Etikədqilarəqa kılınəjan nəsihət wə yolyoruklar (2-bab 13-ayəttin 3-bab 15-ayətkiqə)
4. Ahirkī tiləklər (3-bab 16-18-ayətlər)



Tesalonikaliklaroqa «2»

Rosul Pawlus Tesalonika xəhridiki jamaətkə yazoqan ikkinqi məktup

1 ¹ Mənki Pawlus, Silas həmdə Timotiydin HudaAtimiz və Rəbbimiz Əysa Məsihdə boləqan, Tesalonika xəhridiki jamaətkə salam. ² HudaAtimiz və Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpəqət və hatirjəmlək ata kilinoqay!

Azab-əqubət iqidiki rəqəbət-təsəlli

³ Silər üqün Hudaəqə hərdəim təxəkkür eytiximizəqə toəqra kelidu (həmdə xundəq kilix tolimu layiqətur), i kərindaxlar, — qünki etiəqadinglar küqlük əsməktə həmdə bir-biringlarəqə boləqan mehir-muəbbətinglarmu exip taxmaqta. ⁴ Xuning bilən biz əzimiz silərnəq bəxinglarəqə qüxkən, xundəqlə bərdaxliq beriwatqan barliq ziyənkəxliq və jəpə-eəqirqiliqlər iqidə kərsətkən səwr-qidəmlək və etiəqadinglar üqün, Hudəning hərəqaysi jamaətliridə silərdin pəhirlinimiz; ⁵ bu iqlər Hudəning kelidəqan ədil həkūmini kərsitidəqan rəxən bir əlaməttur və xundəqlə, bu iqlər silərnəq Hudəning padixəhliqəqə layiq həsəblinixinglar üqün bolidu; silər mənə xu padixəhliq üqün zulum-zəhmət qeqiwətilər; ⁶⁻⁷ xundəq ikən, silərgə əqirqiliq saləqūqilarəqə Huda əqirqiliq salsə, həm xundəqlə Rəb Əysə qüdrətliq pərixtiliri bilən ərxin qaytə kərüngən qəqəqə, əqirqiliqkə uqriəqan silərgə biz bilən tənq əramliq bərsə durus ix bolmāmdu? ⁸ Xu qəqəqə U Hudəni tonumaydiəqanlardin, xundəqlə Rəbbimiz Əysə Məsihning hux həwirigə itəət kilmaydiəqanlardin yəlkunluq ot bilən intikām alidu. ⁹ Bundəq kixilər Rəbning hūzuridin və küq-qüdrətinəq xən-xəripidin məhrum kilinip, mənqgqūlūq hələkət jəzasini tartidu. ¹⁰ U wəqittə U Əzining barliq mūqəddəs bəndiliridə uluəqlinip, xu künidə barliq ixəngənlərdə (silər dərwəqə bizning guwəhliqimizəqə ixəngəndursilər) Əzining kəramətlikini kərsitip, mədhiyləngili kelidu.

1:1 «Tesalonika xəhridik jamaətkə salam» — «Tesalonika xəhiri» — Qədimki Gretsiyədəki bir xəhər idi, bu xəhərnəq hazırki nāmī «Salonika» bolup, u Türkiyidə.

1:2 1Kor. 1:3; 1Tes. 1:1; 1Pet. 1:2.

1:3 «Silər üqün Hudaəqə hərdəim təxəkkür eytiximizəqə toəqra kelidu ..., i kərindaxlar, — qünki etiəqadinglar küqlük əsməktə həmdə bir-biringlarəqə boləqan mehir-muəbbətinglarmu exip taxmaqta» — Pawlusning birinqi hetidiki duasi həm etünlüxliri hazır əməlgə axuruluwatidu; «1Tes.» 2:12, 4:10ni kərüng.

1:3 Əf. 1:15; Fil. 1:3; Kol. 1:3; 1Tes. 1:2.

1:4 1Tes. 2:19.

1:5 «Bu iqlər Hudəning kelidəqan ədil həkūmini kərsitidəqan rəxən bir əlaməttur və xundəqlə, bu iqlər silərnəq Hudəning padixəhliqəqə layiq həsəblinixinglar üqün bolidu; silər mənə xu padixəhliq üqün zulum-zəhmət qeqiwətilər» — «bu iqlər» — etiəqəqilarəqə qarxi qıqқанlarınq ziyənkəxliq kilixliri həm Tesalonikadiki etiəqəqilərnəq səwr-təqətlirini kərsitidu.

—Bu əyət toəqrulūq «qoxumqə səz»imizni kərüng.

1:5 1Tes. 2:14; Yəh. 6.

1:6-7 Zək. 2:12; 1Tes. 4:16.

1:8 «Xu qəqəqə u Məsih Hudəni tonumaydiəqanlardin, xundəqlə Rəbbimiz Əysə Məsihning hux həwirigə itəət kilmaydiəqanlardin yəlkunluq ot bilən intikām alidu» — «Yər.» 10:25, «Zəb.» 79:6 wə «Yəx.» 66:15ni kərüng.

1:8 Yər. » 10:25; Zəb. 79:6; Yəx. 66:15; Rim. 2:8; 2Pet. 3:7.

1:9 «Bundəq kixilər Rəbning hūzuridin və küq-qüdrətinəq xən-xəripidin məhrum kilinip, mənqgqūlūq hələkət jəzasini tartidu» — yəki bolmisa: «bundəq kixilər Rəbning küq-qüdrətinəq xən-xəripidin və Uning hūzurdin boləqan mənqgqūlūq hələkət jəzasini tartidu».

1:9 Yəx. 2:19.

1:10 «U Məsih ... xu künidə barliq ixəngənlərdə ... Əzining kəramətlikini kərsitip, mədhiyləngili kelidu» — «Əzining kəramətlikini kərsitip, mədhiylinix» — grek tilidə bu bir səz bilənla ipadilinidu.

—«Əz mūqəddəs bəndiliridə... ixəngənlərdə...». Bu ibarining mənisi: (1) «Rəb Əysəning güzəlliki wə pəziliti Əz bəndiliri, yəni Əzığə ixəngən ədəmlirigə birinqi bolup kərünidu» wə: (2) «Uning bu güzəlliki ularning əzlidə, yəni ular arqiliq pütkül ələmqə kərünidu» dəqənlik bolsə kerək.

1:10 Ros. 1:11; 1Tes. 1:10; Wəh. 1:7.

«Tesalonikaliklarğa «2»»

¹¹ Xuning üqün, biz silər üqün daim xundak dua qilimizki, silərni qaqıroqan bizning Hudayimiz silərni Öz uluq qaqırıkıoğa layik hesablap, yaxxilıkğa intilgən barlik güzəl məqsətmuddialirlinglarni wə etikadinglardin qikqan barlik hizmətlirlinglarni küq-küdriti bilən əməlgə axuroqay. ¹² Xuning bilən, Hudayimizning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti arkilik Rəbbimiz Əysa Məsihning nami silərdə xan-xərəp bolup uluqlinidu wə silərmu Uningda xan-xərəpkə erixisilər.

Rəbning küni, yəni «Pərwədigarning küni» wə dəjjal toqruluk

2¹ I qerindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning kayta kelixi, xundakla bizning Uning bilən bir yərgə jəm kiliniximiz toqrısında silərdin xuni etünümizki, ² Əgər silər «məlum rohtin kəlgən wəhiy»din bolsun, birsining sız-təlimidin bolsun yaki «bizning namimizda» yeziloqan məlum hətlərdin bolsun «Rəbning küni yetip kəldi» degən sözni anglisanglar, jiddilixip həduqup kətmənglar yaki dəkkə-dükkigə qüxmənglar!

³ Bu ixlarda hərəkəndə adəmninğ hərəkəndə usul bilən silərni aldixioğa yol qoymanglar; qünki awwal «qong yenix» bolup, andin «gunahiy adəm», yəni «həlakətkə məhkum kilinoquqi adəm» axkarılanmioquqə, axu kün kəlməydu. ⁴ Xu adəm huda dəp ataloqanoğa yaki kixilər qokunidioqan hərəkəndə nərsilərgə qarxi qikip, özini həmmidin üstün kilip kərsitidu; u xundak kilip Hudaning ibadəthanisida olturuwelip, özini Huda dəp kərsitip jakarlaydu. ⁵ Mən silər bilən billə bolqan waqtimda bularni silərgə eytkinim esinglarda bardu. ⁶ Wə uning bəlgiləngən waqti-saiti kəlmigüqə axkarılanmasliki üqün, nemining uni tosup turuwatkanliki silərgə məlum. ⁷ Qünki «qanunni yokatquqi sirlik küq» allıqəqan yoxurun hərəkət kilməqta; lekin bu ixlarni hazırqə tosup keliwatqan birsı bardur; U otturidin qikquqə xundak tosupluk peti turidu; ⁸ andin axu «qanunni yokatquqi» axkarilınidu; biraq Rəb Əysa əşzidiki nəpisi bilənla uni yutuwetidu, kəlgən qəşdiki parlak nuri bilən uni yök kiliwetidu. ⁹ «Qanunni yokatquqi»ning

2:2 «... «Rəbning küni yetip kəldi» degən sözni anglisanglar, jiddilixip həduqup kətmənglar yaki dəkkə-dükkigə qüxmənglar!» — «Rəbning küni» yaki «Pərwədigarning küni» degən muhim tema toqruluk «qoxumqə sız»imizni kərtinğ.

2:2 Yər. 29:8; Mat. 24:4; Əf. 5:6; Kol. 2:18; 1Yuhə. 4:1.

2:3 «qünki awwal «qong yenix» bolup,...» — «qong yenix» bəlkim «etikədin qong tenix»ni kərsitidu. «Qoxumqə sız»imizni kərtinğ. «Bu ixlarda hərəkəndə adəmninğ hərəkəndə usul bilən silərni aldixioğa yol qoymanglar; qünki awwal «qong yenix» bolup, andin «gunahiy adəm», yəni «həlakətkə məhkum kilinoquqi adəm» axkarılanmioquqə, axu kün kəlməydu» — bu muhim ayəttiki «qong yenix» («etikədin qikip, ayrilix»), «gunahliq adəm» wə «həlakətkə məhkum kilinoquqi adəm» (dəjjal) toqruluk «qoxumqə sız»imizni kərtinğ.

—Bəzi alimlar «qong yenix»ni «(Hudağa qarxi) qong topilang» dəp tərtimə kilidu. Biz «qoxumqə sız»imizdə əz tərtimimizgə ispat berimiz.

2:3 Mat. 24:23; 1Tim. 4:1; 1Yuhə. 2:18.

2:4 «Xu adəm huda dəp ataloqanoğa yaki kixilər qokunidioqan hərəkəndə nərsilərgə qarxi qikip, özini həmmidin üstün kilip kərsitidu; u xundak kilip Hudaning ibadəthanisida olturuwelip, özini Huda dəp kərsitip jakarlaydu» — «Yəx.» 14:13-14, «Dan.» 11:36, «Əz.» 28:2-9ni kərtinğ. Bu ix toqruluk «qoxumqə sız»imiznimu kərtinğ. «İbadəthana» muxu ayəttə əslı ibadəthanining iqli «mukəddəs jay»ni kərsitidu.

2:4 Dan. 7:25; 8:11; 11:36; Mat. 24:15; Wəh. 13:1-8

2:7 «Qünki «qanunni yokatquqi sirlik küq» allıqəqan yoxurun hərəkət kilməqta» — «qanunni yokatquqi sirlik küq» (grek tilida «qanunni yokatquqi sir») toqruluk «qoxumqə sız»imizdə əzrak tohtilimiz. «lekin bu ixlarni hazırqə tosup keliwatqan birsı bardur» — 3-4-ayəttiki «gunahiy adəm («həlakətkə məhkum kilinoquqi adəm»)ning maydanəğa qikixni tosup» bilən «qanunni yokatquqi sirlik küqni tosup»ning ziq munasiwiti bar. İkki ixni tosupuqi bizningqə Hudaning Mukəddəs Rohidur. Bəzi alimlarning bu toqruluk baxkiqə pikiririmu bar; kəzkariximizning səwəbini «qoxumqə sız»imizdə eytimiz.

—«Qanunni yokatquqi sirlik küq» (grek tilida «qanunni yokatquqi sir») toqruluk «qoxumqə sız»imizdə əzrak tohtilimiz. «U otturidin qikquqə...» — baxkə birhil tərtimisi: «U otturidin yetkiwetilügə...». «Qanunni yokatquqi sirlik küq» bəlkim Xəytanning astirtin dunyadiqi barlik əllərnı, barlik dələtlərnı hərhil qanunni, xundakla barlik əhəlak prinsiplarnı buzux tərəpkə asta-asta qutritixilərnı kərsitidu. Bu jəryanning əwjiqə qikixi dəjjalning maydanəğa kelixi bilən bolidu. «u otturidin qikquqə xundak tosupluk peti turidu» — bu muhim iqlar toqruluk «qoxumqə sız»imiznimu kərtinğ.

2:8 Ayup 4:9; Yəx. 11:4.

«Tesalonikaliklarğa «2»»

məydanğa qıxı Xəytanning pəntliri bilən bolidu, u hər türlük küq-kudrət, möjizə wə yaloğan karamətlərni kərsitip, ¹⁰ həlakətkə yüzləngənlərni azduridioğan hərhil kəbih hiylə-mikirlərni ixlitidu. Ularning həlakət aldida turuwatqanlığining səwəbi əzlrini nijatğa yetəkləydiğan həqiqətni səyməy, uningğa kəlbidin orun bərməslikidindur. ¹¹ Xu səwəbtin, Huda ularğa yaloğanqılıqğa ixənsun dəp həqiqəttin qətnitidioğan bir küq əwətidu. ¹² Nətijidə, həqiqətkə ixənməy, bəlkə kəbihlikni hursənlik dəp bilgənlərnin həmmisi jazağa məhkum kəlinidu.

Qət'iy təwrənmənglar!

¹³ Lekin, əy, Rəb səygən kərindaxlar, biz silər üqün hərdaim Hudağa təxəkkür eytiximizğa toqra kəliduki, Huda Rəhning wasitisidə pak-mukəddəs kəlinixinglar wə həqiqətkə ixinixinglar arkilik silərni nijatğa erixikkə mukəddəmdila talliwaldi. ¹⁴ U biz yətküzgən hux həwər arkilik silərni xu nijatğa, yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning xan-xəripigə erixikkə qakirdi.

¹⁵ Xuning üqün, əy kərindaxlar, tapan tirəp turunglar, biz silərgə eoqizqə yəki hət arkilik yətküzgən təlimni qing tutunglar!

¹⁶⁻¹⁷ Əmdi Rəbbimiz Əysa Məsihning Əzi wə bizni səygən, mehir-xəpətkə bilən mənggülik riqəbət-təsəlli həm güzəl ümid ata kəloğan HudaAtimiz kəlbinglarni riqəbətəndürgəy həmdə silərni hər bir güzəl ix kəlixta, hər bir yaxhi səzlərni yətküzüxtə küqləndürgəy!

Biz üqün dua kəlinglar

3 ¹ Ahirida, i kərindaxlar, biz üqün dua kəlinglarki, Rəbning səzi huddi silərgə yətkən qaoqdikigə ohxax, hər kəndə yərdə tez tarkəlsun wə xan-xəpəlik dəp uluqlənsun; ² xuningdək bizning kəbih wə rəzil adəmlərdin kutuluximiz üqünmu dua kəlinglar. Qünki həmmila adəmi ixəng-ətiqadlıq boluwərməydu. ³ Əmma Rəb Əzi ixəngliktur; U silərni mustəhkəm kəlidu həm rəzil boluquqidin saklaydu.

⁴ Əmma Rəbdə, silərgə tapiliojimizni kəliwətilər, xundakla dawamlıq kəliweridu, dəp hatirjəmmiz. ⁵ Əmdi Rəb kəlbinglarni Hudaning mehir-muhabbitigə həm Məsihning səwr-qidamliqğa qəmkəxkə yətkəligəy.

2:9 Kən. 13:2; Yh. 8:41; 2Kor. 4:4; Əf. 2:2; Wəh. 13:13.

2:10 2Kor. 2:15; 4:3.

2:11 Rim. 1:24; 1Tim. 4:1.

2:13 «Huda Rəhning wasitisidə pak-mukəddəs kəlinixinglar wə həqiqətkə ixinixinglar arkilik silərni nijatğa erixikkə mukəddəmdila talliwaldi» — «Rəh» — Hudaning Mukəddəs Rəhi.

2:15 2Tes. 3:6.

2:16-17 «Əmdi Rəbbimiz Əysa Məsihning Əzi wə bizni səygən, mehir-xəpətkə bilən mənggülik riqəbət-təsəlli həm güzəl ümid ata kəloğan HudaAtimiz kəlbinglarni riqəbətəndürgəy həmdə silərni hər bir güzəl ix kəlixta, hər bir yaxhi səzlərni yətküzüxtə küqləndürgəy!» — kizik bir ix xuki, «riqəbətəndürgəy» həm «küqləndürgəy» dəgən peillar grek tilidiki «birlik xəhs» xəklidur. Dəmək, «Huda'Ata» wə «Rəb Əysa» bir xəstək ix kəlidu.

2:16-17 1Tes. 3:13.

3:1 «... biz üqün dua kəlinglarki, Rəbning səzi huddi silərgə yətkən qaoqdikigə ohxax, hər kəndə yərdə tez tarkəlsun wə xan-xəpəlik dəp uluqlənsun» — «tez tarkəlsun» grek tilidə «yügürsun» dəgən səz bilən ipadilidur.

3:1 Mat. 9:38; Əf. 6:19; Kol. 4:3.

3:2 Yh. 6:44; Rim. 15:31.

3:3 «U Rəb silərni mustəhkəm kəlidu həm rəzil boluquqidin saklaydu» — «rəzil boluquqi» Xəytan, Iblis.

— Bəxkə birhil təjrimisi «U (Rəb) silərni rəzilliktin saklaydu».

3:3 Yh. 17:15; 1Tes. 5:24.

3:5 «Əmdi Rəb kəlbinglarni Hudaning mehir-muhabbitigə həm Məsihning səwr-qidamliqğa qəmkəxkə yətkəligəy» — «Hudaning mehir-muhabbiti» awwal Uning bizgə boləğan muhabbiti, andin bizning Uningğa boləğan muhabbitimiz; «Məsihning səwr-qidamliqi» awwal Məsihning Özining səwr-qidamliqi, andin bizning Uningda wə Uning üqün səwr-qidamliq boluximiz.

«Tesalonikaliklaroqa «2» »

Ixligən qixləydu

⁶ Əmdi kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning namida xuni tapilaymizki, bizdin aloqan təlimlərgə riayə qilmay, tərtipsiz yürənlərdin özünqlarni neri tutunglar. ⁷ Bizdin kəndəq ülgə elixinglar kərəklikini özünqlar bilisilər; qünki biz silər bilən billə boləqanda tərtipsiz yürmigəniduk. ⁸ Həqkimning nenini bikarəqə yeməyttuk; bəlki biz həqkaysinglarəqə eqirimizni salmasliq üqün, keqə-kündüzləp tirixip-tirmixip japalix ixləyttuk. ⁹ Bundəq kiximiz, silərdin yardəm kütüxkə həklilik bolmioqanlikimizdin əməs, bəlki əzimizni silərgə bizdin yaxhi ülgə kaldurup, silərning bizgə əgixinglar üqün idi. ¹⁰ Qünki biz silərning yeninglarda boləqinimizda silərgə: «Birsi ixliməymən desə, u yemisun!» dəp tapilioqaniduk. ¹¹ Qünki biz aranglarda bəzilərning tərtipsiz laəqaylap, həq ixliməy bəxkilərning ixlirioqə arilixip yüridioqanlikini angliduk. ¹² Biz muxundəqlarəqə Rəb Əysa Məsihdə xundəq buyruymiz wə ulardin etünüp soraymizki, tinq yax-ap, əmgikinglar bilən əz neninglarni tepip yənglar. ¹³ Ləkin silər, i kərindaxlar, yaxhi ixlarni kixiltin erinmənglar. ¹⁴ Əmma əgər uxbu hetimizdiki səzlərgə itaət qilmaydioqan birsi bolsa, uningdin həzər əylənglar wə uni hijalətkə kaldurux üqün uning bilən bardi-kəldi qilmənglar. ¹⁵ Biraq, uni düxmən katarida kərməy, əksiəq uningəqə bir kərindax süpitidə nəsihət qilinglar.

Tiləklər

¹⁶ Hatirjəmlilik Igisi boləqan Rəb hər wəqit hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlilik ata qiloqay. Rəb həmminglar bilən billə boləqay. ¹⁷ Mənki Pawlus bu ahirki salimimni əz qolum bilən yazdim; bu, mening həmmə hətlirimning əzīgə has bəlgisidur. Mana bu mening əz kəlimimdur. ¹⁸ Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti həmminglarəqə yar boləqay!

3:6 «Əmdi kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning namida xuni tapilaymizki, bizdin aloqan təlimlərgə riayə qilmay, tərtipsiz yürənlərdin özünqlarni neri tutunglar» — «tərtipsiz yürənglər» keyinki ayətlərdin enikki, «bikar tələplər»ni kərsitidu.

3:6 1Kor. 5:11; 2Tes. 2:15; 3:14; Tit. 3:10.

3:7 1Kor. 11:1; 1Tes. 1:6, 7; 2Tes. 2:10.

3:8 Ros. 18:3; 20:34; 1Kor. 4:12; 2Kor. 11:9; 12:13; 1Tes. 2:9.

3:9 1Kor. 4:16; 9:3, 6; 11:1; Fil. 3:17; 1Tes. 1:6; 2:9.

3:11 «Qünki biz aranglarda bəzilərning tərtipsiz laəqaylap, həq ixliməy bəxkilərning ixlirioqə arilixip yüridioqanlikini angliduk» — grek tilida rosul Pawlus qəqəqə kiliq: «... həq ix qilmaydə, ləkin hərtərəptə bəxkilərning ixlirida boləqanlikini angliduk» dəydu.

3:12 «Biz muxundəqlarəqə Rəb Əysa Məsihdə xundəq buyruymiz wə ulardin etünüp soraymizki...» — «muxundəqlar» — demək, 11-ayəttiki «tərtipsiz laəqaylap, həq ixliməy bəxkilərning ixlirioqə arilixip yüridioqanlar». «Kixir söz»imiznimu kərüng.

3:12 Əf. 4:28; 1Tes. 4:11.

3:13 Gal. 6:9.

3:14 Mat. 18:17; 1Kor. 5:9; 2Tes. 3:6.

3:16 «Hatirjəmlilik Igisi boləqan Rəb hər wəqit hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlilik ata qiloqay» — «Hatirjəmlilik Igisi boləqan Rəb» grek tilida: «Hatirjəmlilikning Rəbbi» yəki «Hatirjəmlilik bərgüqi Rəb» — demək, hatirjəmlilik bərgüqi həm Əzi hərdəim hatirjəmlilikdə turoquqi Rəbdur.

3:16 Rim. 15:33; 16:20; 1Kor. 14:33; 2Kor. 13:11; Fil. 4:9; 1Tes. 5:23.

3:17 «Mənki Pawlus bu ahirki salimimni əz qolum bilən yazdim. Bu, mening həmmə hətlirimning əzīgə has bəlgisidur. Mana bu mening əz kəlimimdur» — Pawlusning hərbiqə hetidiki birnəqə qurni əz kəlimi bilən yezix aditi bar idi; bu, bəxkilərning əzining namida sahta hətlərnə yezixning əldini elixi üqün idi. Əzining kəzi əjiz boləqəqə, hətlirini adəttə katipkə yazduratti. («Galatiyaliklarəqə»diki «kixir söz»imizni həm 6:11diki izahətni kərüng.

3:17 1Kor. 16:21; Kol. 4:18.

Qoxumqə səz

Adəttikidək qüxinixkə kıyınraq boləjan yaki alahidə bəzi nuqtilar üstidə tohtilimiz; həttə bayan kılinojan muxundək kəp ayətlər Təwrattiki kəp bexarətlər bilən ziq baqlıq boləjaqqa, biz axu həjəttin kəprək tohtilimiz.

1:5

«Bu ixlar Hudaning kelidojan adil həkəmini kərsitidojan roxən bir alaməttur wə xundakla, bu ixlar silərnin Hudaning padixahlıqioja layıq hesablinixinglar üçün bolidu; silər mana xu padixahlıq üçün zulum-zəhmət qekiwatısılər».

Pawlusning «**bu ixlar**» degini xübhısizki, yukiriki ayətlərdə tiləja alojan karxi qikkanlarning ziyankəxliliri həm Tesalonikadiki etiqadqılarning səwr-takətlirini kərsitidu. Əmdı nemixkə «**bu ixlar**» Hudaning adil həkəmiyə «**roxən alamət**» bolidu?

Bəzi kixilər hərdaim «mədəniyətlık», kıyapitidə ədəplik kixi kərinidu. Ləkin ular həkikiy iman, yorukluk wə həkkanıylik pəyda boləjanda karxi qikip etiqadqıləja ziyankəxlık kılıxkə baxlaydu. Ularning undək hərıkətliri əzinin həkkanıylikkə boləjan nəprətlirini, xundakla əzinin iqki həkkanıysizlikini oquk kərsitidu. Xuning bilən roxənki, Hudaning jazalirinin ularəja qüxürülüxi roxən adalətlık bolidu. İkkinqidin, Hudaning məmin bəndilirinin ziyankəxlıkkə wə zulum-zəhmətlərgə səwr-takət bilən bərdəxlık beridojanlıkı ularning Hudaning mehir-xəpkiti arkilik hasil kılinojan hatirjəmlık həm muhəbbətlık iqki təbiitinimu kərsitidu. Xuning bilən ularning kıyamət künidə Hudaning arambəxlirini qəbul kıləjuqlar boluxkə layıqlı kərilidu.

Baxkıqə eytkanda, rəzillərnin hazırkı kərinüxtiki qəlibə-muwəppəkiyətliri həmdə həkkanıylarınin zulum-zəhmət qəkkənlirini kəndək qüxinix kərek? Zərriqilik adalət engigə igə boləjan, Hudaning xapaiti həmdə adalitigə ixəngən hərəkəndək kixi muxu ixlarəja karap xundək bir huləsığə kəlix kərekki — kəlgüsi zamanda bir qong hesab alidojan, rəzillərgə jəza qüxüridojan, Hudaning yolida mangəjanlarəja aram-təsəlli beqıxlaydojan bir künü kəlməy kəlməydu. Xuning bilən «hesablaş künü»də hazırkı adalətsizlikdə jəpa tartқан etiqadqılar rəhət-təsəlli kəridu, hazır adalətsizlik yürgüzgənlər Hudaning jəzasini tartidu.

«**Wə xundakla silərnin Hudaning padixahlıqioja layıq hesablinixinglar üçün bolidu**»

Rəbbimiz Əysanın Əzi yaki Uning həqkaysi rosulliri həqkimni «Hudaning padixahlıqioja layıq» dəp bəkmiojan. Pəkət Rəbbimiz Əysala muxundək ibarini Əzigə kəllənsə durus bolatti. Əmma muxu yərdə qongkur bir hudalık sir tēpiduki, Hudaning mehir-xəpkiti bizdə ix kərip, bolupmu jəpa-zulumluk ixlarda bizdə ihlasmən bir harakternin əlamətlirini hasil kıləjaqqa, etiqadqı ə-ayallar Rəbning padixahlıqioja kirixkə layıq kərinüxtə bolidu; wə Huda dərəkə ularni xundək hesablaşkə razi bolidu! Adəmlərnin hulək-mijəzilirini Əz hizmitidə boluxkə əzgərtküqi, xundakla bu hizmitidə kərek boləjan bərlık iltipatlarni təminligüqi Huda kəlgüsi hesab alidojan künidə huxallık bilən az bolmiojan kixilərgə: «**Obdan kilding, sən mənin yaxhi wə sadık hizmətkarimsən!**» dəydu («Mat.» 25:14-30). Xu künü bizning: «Ağ, Rəb, bu ixlar pəkət xəpkiting bilən boldi! Əməliyəttə ixligüqi Əzüngdursən! Mən nemigə təriplinimən?!» degəndək

«Tesalonikaliklar qoʻshinchi kitobi»

javab beriximizga toʻgʻra kelidu. Hudaning yolida azab-oʻqubetkaga uqraqni heqqaqan «sawab» ddp hesabliqili bolmaydu; aksiq, uni birhil imtiyaz hesablaximiz kerak («Mat.» 5:11-12, «Luqa» 6:22-23, «Fil.» 1:29).

Xunga oqurmnlr Pawlusning: «Hudaning padixahliqioqa layiq» deginini amos, balki «**Hudaning padixahliqioqa layiq hesablinixinglar**» degan sozini nazargaga elixi yaxxidur. Uning bu sozini 1:11, «Luqa» 7:4, 6-7; 15:21 va 20:35 bilan selixturux paydiliktur.

«Dajjal» va «Rabning kuni»

Muxu yerdah ahirki zamanlaroga baqlik bazi haqiqatlarni 2-babtin ayatmu-ayat tahlil qilimiz: —

2:1

«**I kerindaxlar, Rabimiz aysa Masihning qayta kelixi, xundakla bizning Uning bilan bir yergah jam qiliniximiz toqrisida silerdin xuni otunimizki,...**»

«**Bizning Uning bilan bir yergah jam qiliniximiz**» degan ix birinchi hetidah tiloga elinidu (4:11-15). Masih asmandin quxuwatkinida, uningda «olumdah uhliqanlar» tirildurulidu hamdah yarah yuzidah turuwatqan tirik etiqadqilarmu ular bilan tang hawada Uning bilan keruxuxkaga koturulidu.

2:2

«**Agar siler «Malum rohtin kalgan wahiy»din, birsining sez-talimidin yaki «bizning namimizdah» yeziloqan malm hatlerdin bolsun «Rabning kuni yetip keldi» degan sozni anglisanglar, jiddilixip hoduqup katmanglar yaki dakkah-dukkigah quxmanglar!**»

Muxu yerdah sahipe qaklimisidin «Rabning kuni» degan ibarining manisi ustidah anqah tapsiliy tohtalmaymiz; biz pakat oqurmnlargah Tawrattiki uningoga munasiwotlik ayatlarni kersitimiz va ozimiz muxu ayatlardin aloqan bazi hulasimizni bayan qilimiz; oqurmah ezi hulasimizni takxursun. Xundak umidimiz barki, keyinki waqitlarda ayatlarni xarhlap, hulasilirimizni tolukraq taswirligudak waqit qikidu.

«Rabning kuni» yaki «Pawardigarning kuni» degan ibarah Tawrattiki kop yarlaridah tepilidu. Oqurmnlr uqun biz towandah, Mukaddas Kitabta, «kun»ning tulruk jahatliri ayan qilinoqan yarlarini tizip kersitimiz: —«Yex.» 2:10-22; 13:1-14:3; 34:1-17; «Yar.» 46:1-10; «Ez.» 30:1-9; «Yoel» 1:15-2:11; 2:31; 3:9-17; «Amos» 5:16-20; «Ob.» 1:15-21; «Zaf.» 1-3-bab; «Zak.» 12-14-bab; «Mal.» 4:1-6 katarliklar. Yonah «Daniyal payqambah» degan qisimdiki towandiki yarlarimu ahirki zamanlar toqrisida bayanlar uqraydu, lekin «Pawardigarning kuni» degan ibarah biwasitah tiloga elinmaydu: 2:40-45; 7:7-14, 19-28; 9:24-27; 11:29-12:4. Tawrattiki «ahirki zamanlar»ni kersitidiloqan yonah heli kop baxka qisimlarmu bar.

Oqurmnlr muxu yarlaridin keralayduki, «Rabning kuni» 24 saatlik bir kunni kersatmaydu; u balki Hudaning oqazipi yar yuzidikilargah baroqanseri tekulidiloqan bir mazgil bolidu; u qaqda bolidiloqan ixlar iqidah towandiki muhim ixlar bolidu: —

«Tesalonikaliklarğa «2» »

(a) Adəmni agahlanduridioğan alamətlər kəpəygənsəri towa kılıxka ahırkı bir pürsət qıqıxi mumkin (Hudaning xu məksiti bolmioğan bolsa, muxu jazaliri birakla qüxürülgən bolatti).

(ə) Hudaning jazaliri dəjjalning paytəhti bologan Babil xəhiri üstigə təkülüxkə baxlaydu («Yəx.» 13-bab).

(b) Israil tartқан azab-oқubətliri wəjidin Pərwərdigarğa nida kılqılı turidu, andin Mukəddəs Rəhning wəhiyisi arқılıq: «Biz nəqqə ming yil qətkə kəkip kəlgən Əysa dəl əzimizning Kutқuзоғuqi-Məsihimizdur» dəp qüxinip yetidu («Zək.» 12:9-13:2).

Mukəddəs yazmilarda «ahırkı zamanlar»ni kərisitidioğan, bir-birigə ziq munasiwətlük yənə üq kışim bar: —

(a) «Dan.» 9:24-27, 11:29-12:4.

(ə) Injil «Matta» 24-babta hatiriləngən, Rəb Əysaning ahırkı zamanlar, bolupmu «dəhxətlük azab-oқubət» («zor zulum-zəhmət») toqıruluk sөzliri («Mat.» 24:21-31).

(b) Injildiki «Wəhiy»ning toluk kışimi.

Injildiki «Wəhiy»də bexarət berilgən wəqələrni dəl Rəb Əysa «dəhxətlük azab-oқubət» yaki «zor zulum-zəhmət» dəp bekitkən məzgildiki təpsiliy wəqələrgə ohxax dəp ixinimiz. Xu məzgil yənə Daniyal pəyoғəmbər bexarət bərgən «yətmix yəttə»ning ahırkı «yəttə»si, yəni təhminən yəttə yili bolidu («Dan.» 9:24-27). Biz yənə, muxu məzgilning ikkinqi yerimi (üq yerim yil) Hudaning oғəzipi təküldioğan wəqit, yəni Təwrattiki pəyoғəmbərlərnin kəpinqisi «Pərwərdigarnin küni» dəp atioğan məzgil, dəp qaraymiz. Birak, xuni demisək bolmayduki, Təwrattiki bir kışim yərlərdimu, «Pərwərdigarnin küni» degən ibarə pəket muxu yəttə yilning əng ahırkı alahidə kışimini kərsitidu. Muxu künlərdə «azab-oқubət» əwjigə qıqip, ahirida Məsih yər yüzigə qaytip kelidu wə Əz padixahlıqini bərpa kılıdu.

(Biz pəyoғəmbərlər kışimliridiki, bolupmu «Həbakkuk», «Yoel», «Zəfaniya» həm «Zəkəriya»diki «qoxumqə sez»imizdə bu wəqələr toqırulukmu tohtalduq).

Bizdə hazır, Tesalonikadiki etiqadqılarning «Rəbning küni»ning **tehi yetip kəlmigənlikini** qüxinixining nemixka xunqə muhim ikənlikini bilip yetiximizgə yətküdək məlumat bar. Birinqidin, ularning «Rəbning küni yetip kəldi» degəngə nemixka qayil boluxka mayil bologanlıqini kərimiz; ular duq kəlgən ziyankəxlik xunqə əxəddiy həm üzlüksiz bologan, xu məzgil Rəb Əysaning «... U qaoğda dunya apiridə bologandin muxu qaoğkiqə kərülüp bəkmioğan həm kəlgüsidimu kərülməydiogan dəhxətlük azab-oқubət bolidu...» dəp eytkinioğa ohxaytti; dər wəqə «Wəhiy» degən kışim bizgə «dəhxətlük azab-oқubət»ning əxəddiy ziyankəxlikkə toloğan, milyonliogan etiqadqılar əltürüldioğan bir məzgil bolidioğanlıqini kərsitidu.

Əmma «Rəbning küni» tehi yetip kəlmidi; Pawlus buningdin awwal yüz beridioğan ikki wəqəni bizgə eytidu:

(a) (Etikadin) «qong yenix»;

(ə) «Gunahiy adəm» kərüldi: —

«Tesalonikaliklaroqa «2» »

2:3

«Bu ixlarda heqkandak adomning heqkandak usul bilan silarni aldixioqa yol koymanglar; qunki «qong yenix» awwal bolup, andin «gunahiy adam», yeni «mangguluk halakotke mohlkum kilinoquqi adam» axkarilanmioquqa, axu kun kalmaydu».

(1) «Qong yenix» (grek tilida «apostasiya») degan nemə?

Gretilida muxu sozning addiy manisi pakət «ayrilix» «yenidin qikix». Injilda bu soz 16 ketim ixtililginida u del xu manida kolliniloqan, mayli asli manisi yaki koqmə manisida bolsun. «Koqmə manə»də bolqan bir jay «1Tim.» 4:1də tepilidu: —

«Mukəddəs Roh xuni bizgə oquq eytiduki, ahir zamanda bəzilər etiqədtin yenip (yaki tenip), hylilgər jinlar wə ularning sahta təlimlirigə əgixidu».

Bəzi alimlar muxu yərdiki (2:3də) «apostasiya»ni «isyan» yaki «topilang» dəp tərjimə kilqini bilən, lekin biz Injilning əzidin buningoqa heq asar tapalmaymiz; bəli Pawlusning yukiriki «Timotiyoqa (1)»diki bəxaritiğə asarlinip, uni «Tesalonikaliklaroqa (2)»dimu ohxax ixni, yeni «etiqədtin yenix»ni kərsitidu, dəp kəraymiz.

Əmdi əxəddiy ziyankəxlik bəskən, «Mən Məsihə ixinimən» degən hərəkəndə birsi xu səwəbtin əz əy-bəsətliridin, ərkinlikidin həttə əz bəxidin ayrilixi mumkin bolqan xu künlərdə, adəmlərnin pakət əz xəhsiy mənəpə itini kəzləp: «Mən Məsihə ixinimən» dəydiqan, «adəmlər sirtki kiyapəttə ihlasən boluwelip, əməliyəttə kənglidə Hudaning kudritini inkar kilidiloqan» («2Tim.» 3-bab) muxundə bəxkiqə bir künning kəlidiloqanlikini kimmu oylioqan? Rəbbimiz Əysə Əzi təmsilliridə Hudaning padixahlıki toqruluk ohxax həkikətlərnin kərsətkənidi (məsilən, «Matta» 13-bab). Xu qaoqda Uning səzi muhlislririning bəxlrini kəturuwətkənidi.

Mubada bəzilər Pawlusning: «apostasiya» degən səzini muxu yərdə yənə «topilang» dəp tərjimə kilsə, biz pakət ulardin: «Buningda zadi nemə yengilik bar?!» dəp soraymiz. Adəm'atimizdin tartiplə pütkül dunya, jümlidin Məsihə bəkiñoquqi bizlərmu əslidə Hudaqə kərxə qikiq isyan kətürüp kəlgən əməsmu?!

Lekin del rosul aldin'ala eytkinidə, həttə əz dəwridə bəzilər «etiqədtin yenip», sahta təlimlərnin əgitixkə bəxlidi. Muxu hət yezilip 300 yiloqə Rim imperiyəsining iqki wəziyiti pütünləy bəxkiqə bolup qikti; Rim imperatori Konstantin «Məsihə etiqəd kildim» dəp jakarlıdi. U butpərəslikni «yahxi əməs» dəp qəklidi. Uxtumtut, «hristian» bolux omumluxip, «abruyluk ix», həttə bəzilər üqün intayin paydilik ix bolup qaldı. Əməliyəttə imperator Konstantin Injilning tüp həwirini heq quxənməytti. U Injiloqa hilaplik kilip bəzi pərmanlarni quxürginidə jamaət yətkəqiliri uningə tənbiğ bərixning ornioqa uning həttə jamaətnin ixlirioqa igidarqilik kilixioqa yol koydi. Bundə yol koyux «rohıy pəhxiwəzlik», «jamaət»ning siyasiy küqidin paydilinixtin bəxkə heqnərsə əməs idi. Məsihdin bəxkə heqkim jamaətnin bəxi boluxkə, yeni jamaətnin ixlirini bəxkuruxkə hoqukluk əməs. Əlwəttə, xu qaoqda Injiloqa hilap xu ixlaroqa kərxə turoqan, awazini kətürüxkə petinoqan bəzi həkikiy ixəngüqilər qikti. Andin yənə uzun ətməy kəp atalmix «ixəngüqilər» həkikiy ixəngüqilərgə ziyankəxlik kilixkə bəxlioqanidi. Tarihunaslar muxu məzgilni «Kərangəquluk dəwr» yaki «Zulmət dəwrliri» dəp atioqanlikı toqrıdur. Xu qaoqlarda imperiyədikı «jamaətlər»də dua kilix wə Injilni okux pakət azlə adəmlər quxinələydiqan latin tilida bolatti. Jür'ətlık adəmlərnin Təwrat-Injilni əz tilioqa tərjimə kilixkə kirixixi bilən, «Islahət» («reformatsiyə») degən məzgil bəxlandı; ixəngüqilər

«Tesalonikaliklaroqa «2» »

ziyankæxlîktin uyak-buyaklarda yoxurun æmæs, bælki hæqîkætni jakarlaydioqan oquq jamaætlærdæ yiojilixkæ baxlidi.

Æmma xu ix hæmmimizgæ roxænki, «qong yenix» allikaqan, yæni Rim imperiyæsi dæwrîdæ baxlanqanidi; hæzirki zamandiki bir ipadisi xuki, intayin kþp adæmlær «Mæsihgæ ixinimæn» (mæn Mæsihiy, «hristian») degini bilæn hætta Mæsihning sæzini okumaydu; bæzi atalmix «poplar», «pastorlar», «rohanîylar» hætta Mukæddæs Kitabtiki tælimatlaroqa oquq karxi bolqan etikædsizlikni ægitidu. Mana misaloqa Yawropa yaki Amerikadiki bæzi atalmix jamaætlærdæ øtküzülgæn «bæqqiwazlarning (gomoseksual) toyliroqa qaranglar.

Eytip øtimizki, Pars, Ottura Asiya wæ Junggodiki jamaætlærlarning tarihi buningoqa ohximaydu; muxu jaylarda bolqan jamaætlær 10-æsirgîqæ hækimiyætlær tæripidin ziyankæxlîkkæ uqrap turoqan. Lekin 10-æsirdæ axu «xærkiy jamaætlær» Budda dinidiki uqumlarni kþbul kþilixkæ baxlap, ulardimu «qong yenix» boldi. Keyin Islam dini Ottura Asiyadiki hæmmæ baxkæ etikædlarni waqitlik yokitiwætti.

Xunga biz «qong yenix» yüz bærdi, dæp qaraymiz — wæ waqit øtkænseri ætrapimizda «qong yenix»tiki adæmni sæskændüridioqan tehimu kþp misallar pæyda bolmaqta.

«**Gunahiy adæm**» degæn kim? —

2:4

«U («gunahiy adæm») Huda dæp ataloqanoqa yaki kixilær qokunidioqan hærkandæq nærsilærlarning hæmmisigæ karxi qikþip, øzini hæmmisidin üstün kþilip kþersitidu; u xundæq kþilip Hudaning ibadæthanisida olturuwelip, øzini Huda dæp kþersitip jakarlaydu».

Tæwratni okuqanlar munu sæzlærdin xu hæman «Daniyal»da bexaræt berilgæn «dæjæl» (Mæsihning rækibi)ning siyakini tonup yetidu: —

«... ximaliy padixah øz mæyliqæ kiliweridu; u tækæbburlixip, øzini hærkandæq ilahlardinmu uluqlap üstün koyup, hætta hæmmæ ilahlarning ilahî Boloquqioqa ajoyib kupurluk sæz kþilidu; taki Hudaning qøzîpi toluk tækülgæn künigiqæ u dawamlîk zor ronæq tapidu. Qünki Hudaning bekitkini æmælgæ axmay kþalmaydu. Bu padixah ata-bowiliri qokunoqan ilahlaroqimu pisænt kþilmaydu, ayallaroqimu heqkandæq hæwæs kþilmaydu. æmæliyætta u hærkandæq ilahni hærmætlimæydu, qünki u øzini hærkandæq ilahin uluq dæp qaraydu. Bularning ornida u «küqlær ilahî»ni hærmætlaydu; uning ata-bowilirimu æzældin qokunmioqan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yakut wæ baxkæ kþimmætlik sowqatlarni tækdim kþilip hærmætlaydu. U æng mustæhkæm kþoroqlarni xundæq bir qøyriy ilahkæ tayinip igilæydu. Kimki uning hækümrænlikioqa bækinsa, u xularoqa xæræplik mænæp beridu, ularni kþeqilikni baxküridioqan kþilidu wæ in'am süpitida yær-zeminni tæksim kþilip beridu» («Dan.» 11:36-39).

Biz «Daniyal»diki bexarætlærni «Wæhiy»diki bexarætlær bilæn selixturup, «Dæjæl»ni ahir berip pütkül yær yüzigæ degüdæk hækümlær süridu, dæp qaraymiz; u kalaymîkanqilikqæ, patparaqlîkqæ petip kætken dunyoqa kelip: «Manga ixinip, hæmmæ ixlirînglarni manga tapxursanglar, mæn silærdiki barlik talax-jedællærni hæp kþilip aman-tinqlik hæsil kþilimæn» degændæk bir wædilærni kþilidu («1Tes.» 5:3). Uning wædiliri Israiloqimu düxmænleridin kutkuzup

«Tesalonikaliklarğa «2» »

amanlikni təminləydiqan bir əhdini öz iqigə alidu («Daniyal» 9-babtiki xu «əhdə» toqrisidiki ayətni təwəndə nəkil kəltürimiz). Lekin uning bu əhdisi pütünləy aldamqilik bolidu. «Dəhəxtlik azab-okubət»tiki yəttə yilning dəl otturida u Yəhudiylar həlqigə tolimu asiylik kılıp «Bu yərdə manga ibadət kılınsun» dəp ularning ibadəthanisini əziningki kiliwalidu. «Dan.» 9:27də «Hudaning ibadəthanisi» toqpruluk nemə iqlar bolidiqanlikini kərüng: —

«U əmir (dəjjal) Hudaning həlqining kəp kismi bilən ahirki bir «yəttə wakit»ta dostluk əhdisini takammul kılıdu, lekin bu «yəttə wakit»ning yerimioqa kəlgəndə, u ibadəthanidiki kurbanlik wə ax hədiyələrni sunuxni əməldin kəlduridu. U qaoqda «wəyran kılıquqi yirginqlik nomussizlik» muqəddəs ibadəthanining əng egiz jayioqa koyulidu. Taki balayi'apət, yəni Huda bekitkən külpət wəyran kılıquqi kixining bexioqa yaqduruluquqa xu yərdə turidu» (9:27).

(Bu toqpruluk bizning ««Daniyal pəyoqəmbər»diki «koxumqə səz»imizni yaki ««Daniyal»diki muhım sawəqlar wə bexarətlər» degən kitabqimiznimu kərüng).

Biz muxu ixni Pawlusning «2Tes.» 2:4diki dəjjalning Hudaning ibadəthanisidin orun alidiqanlik toqrisidiki səzliri bilən Injil «Mat.» 24:15də hatiriləngən, Rəb Əysaning ohxax temidiki səzliri toluq munasiwəttə turidu dəp kəraymiz: —«**Daniyal pəyoqəmbər kəyt kılıqan «wəyran kılıquqi yirginqlik nomussizlik»ning muqəddəs jayda turoqinini kərgininglarda (kitabhanlar bu səzning mənisini qüxəngəy), Yəhudiyə əlksidə turuwatqanlar taqlarğa kaqsun...**» («Mat.» 24:15-16).

Yukiriki üq bexarəttə «ibadəthana» enik tiloqa elinidu. Daniyal bexarəttiki səzlini yazoqan waktida, ibadəthana 70 yil ilgiri wəyran kiliqanidi; lekin Rəb Əysa səzligən waktida wə Pawlus yukiriki 2:4diki səzləri yazoqanda ibadəthana kəytidin Yerusalemda kuroloqan bolup məzmət turatti. On yəttə yil keyin ibadəthana Rim imperiyəsining koxunliri tərpidin miladiyə 70-yili yənə wəyran kılındi. Xuning bilən muxu bexarətlərnin əməlgə axuruluxi üqün üqinqi bir ibadəthana Yerusalemda xəhridə kurulidu, degən ixəngimiz bar. Muxu ibadəthana toqpruluk «Daniyal pəyoqəmbər»diki «koxumqə səz»imizdin üzündə elip eytip ətmisək bolmaydu: —

«(Bizgə roxənkı...) pəyoqəmbərlər kəlgüsida yengi bir ibadəthana kurolop, kurbanliklar tüzümi kəytidin ornitilidu, dəp əldin eytkən bolsimu, bu ibadəthanini Yəhudiylar Məsih Əysaqa ixənməy, Uning pütün insanning gunəhliri üqün kılıqan uluq kurbanlikdin həwərsiz hələttə kurodu. Injilda ayan kiliuiduki, Məsih Əysa gunəhlər üqün qong kurbanlik bolojanikən, həzir hərəkəndə həywan kurbanliki pütünləy həjətsiz. Ibadəthaniningmu həjiti yok, qünki Injiloqa əsasən, Hudaning Məsihini qobul kılıqan bəndiliri Uning uluq muqəddəs ibadəthanisi boldi. Xundaqtimu, kəlgüsida Yəhudiylar kuroqan axu ibadəthana nuroqun (toluq qüxənmigən) kixilərnin nəziridə «muqəddəs bir jay» dəp kərilixi mumkin. Xunga dəjjalning uni buloqixi, bəxqigə ixlitixi Hudaning nəziridə nəhəyiti eoqir bir gunəh həsəblinidu. Biraq bu «yirginqlik nomussizlik» pəkət Huda əlliburun bekitkən wəktiqigə dawa mılaxaydu: —

«**Taki balayi'apət, yəni Huda bekitkən külpət wəyran kılıquqinın bexioqa yaqduruluquqa («yirginqlik nomussizlik») xu yərdə turidu.**»

Bu iqlarni Huda əlliburun bekitkən. Huda ularoqa yol koyoqan ahirki «yəttə wakit»ning ikkinqi yerimi (1260 kün)diki əzəblək məzgildin həlqip kətməydu. Dəjjal əqdurulup gumran kiliuidu».

Təhlilimizni dawa kılalyi: —

«Tesalonikaliklarğa «2» »

2:5

«Mən silər bilən billə bolğan waqımda bularnı silərgə eytkanlıkim esinglarda bardu?»

Rosul Pawlusning ularğa pəkət üq həptə iqidila xunqə kəp ixlarning həwirini yətküzgənliki bızni həyran kalduridu; bığünki künlerdə xunqə kəp ixəngüqilər kəz aldida bir pütün Muqəddəs Kitab turukluk, tehiqə ahir zamanlardiki ixlarnı angkıralmay yüridu.

2:6-7

«Wə uning bəlgiləngən waqı-saiti kəlmigüqə axkarılanmasliki üqün nemining uni tosüp turuwatqanlıki silərgə məlum. Qünki «**qanunni yəkatquqi sirlik küq**» allıqaaqan yoxurun hərəkət kılmaқта; lekin bu ixlarnı hazırqə tosüp keliwatqan Birsı bardur; U otturidin qıkküqə xundak tosuqluk peti turidu».

«**Qanunni yəkatquqi sirlik küq**» bəlkim Xəytanning astirtin dunyadiki barlık əllərnı, barlık dölətlərnı hərhil qanunni, xundakla barlık əhlak prinsiplarnı buzux tərəpkə asta-asta kutritixlirini kərsitidu. Bu jəryanning əwjiğə qıqixi dəjjalning məydanoğa kelixi bilən bolidu.

Alimler arisida «tosüp keliwatqan»ning kim yaki nemə ikənliki toqrisida kəp muzakirilə bolğan. Biz pəkət xu addiy pikrimizni eytimizki, ahirki ayəttin «Tosuquqi» bir «xəy'i» əməs, bəlkı bir xəhs süpitidə kərünidu; U Hudadin qıkkən boluxi kerək, qünki Xəytan tərıpidin bir küqning əzining wəkili bolğan dəjjalni tosuqi yaki besip turuxi mumkin əməs, əlwəttə. Xuning bilən «Tosuquqi» dəl Hudaning Muqəddəs Rohıning Əzi degən hulasigə kelimiz. Bu hulasigə mas kelidioğan, kəp yil burun Nuh pəyoğəmbər dəwridikilər toqruqluk eytiloğan Hudaning bir səzi bar: «**Mening Rohım insan bilən mənggü kürəx kıliwərməydu; qünki u əttur**» (ətkə təwədur)» (demək, insanni Roh əməs, bəlkı əz ətliridiki arzu-həwəsliři baxquridu) («Yar.» 6:3).

Muxu yərdə Muqəddəs Rohning insanning wıjdanida «kürəx kılip» gunahlırini tosuquqi yaki baskuqi bolidioğan roli kərünidu; lekin Uning insanlar bilən muxundak «kürəx kılidioğan» künliri qəksiz bolmaydu; bir kün bolmisa bir künı boliduki, insanlarning gunahlırı tosüp baskudək dərijidin exip ketidu — «**qünki u əttur**». Xu künı Muqəddəs Roh «otturidin qıkidu» əməsmu? Demək, Muqəddəs Roh insanning əz gunahlıy arzu-həwəsliřigə əgixip mengixioğa tosaləqluk kılmay «otturidin qıkidu». Zadi nemining yaki kimləarning otturisdin qıkkənliki bızgə tehi enik əməs. Biraq rosulning deginidək: «**«qanunni yəkatquqi sirlik küq» allıqaaqan yoxurun hərəkət kılmaқта**» — əmma tarihtin buyan Huda məlum tədbirlər bilən «qanunoğa yəkitix» yaki «qanunoğa qarxi turux»tiki ipadilərnı qəkləp kəldi. Əng küqlük «tosuquqi tədbir»lər təwəndikidək üq hil boldi: —

(1) Hudaning qəklik (demək, tehi toluq bolmioğan) jazalırı (məsilən topan, Sodom wə Gomorra xəhərlirigə təkülgən ot-gungurt qatarlıklar);

(2) Hudaning Musa pəyoğəmbər arklıy Yəhudıy həlkigə qüxürgən Təwrat qanunı;

(3) Əng küqlük bolqını, Muqəddəs Rohning insanning roh-wıjdanida «kürəx kılıxi» — yəni səz kılix, jəlb kılix, ətünux wə agahlandıruqlırı. Demisək bolmayduki, buning iqidə qongqur bir amil Hudaning jamaitidiki sadıq ər-ayallarning pütkül insaniyət üqün bolğan dua-tilawət hizmətliridin ibarət boluxi kerək. Buningə ispat üqün, oqurmənlərdin «Dunyada qaysi dölətlər qiriklixix məsilisidin əng halas bolğan?» (heq döləttə yok, əlwəttə!) dəp sorisak, dəl Yawropa, Asiya, Afrika wə jənubiy wə ximaliy Amerikidiki Təwrat-Injilning təsiri əng küqlük

«Tesalonikaliklaroqa «2» »

bolozan, h kik tni jakarlaydiozan jama tl r  ng k p bolozan d l tl rd  qiriklixix m sililirining  ng az ik n, d p bilimiz. Etik dq jama tl rning dua-tilaw tlirining t siri k r nmis , (y rl k diniy t z m nem  boluxidin k t' yn z r) qiriklixix turmuxning normal bir q smi bolup q lidu.

Xund k bir k ni keliduki, Huda  z jamaitiga «Insaniy tning gunahi q kl nsun!» d p dua-tilaw t qilix burq-y kini selixtin tohtaydu; n tijida, k bih-r zillik p tk l insaniy tni kapliwalidu; Hudaning muk dd s b ndiliridin sirt p tk l jah n aldinip ezitkuluk ka petip ketidu. Aldinix  wjiɡ  qik kanda p tk l insanlar X ytanning w kili w  obrazi bolozan d jjalo a qo unux ka, qolio a yaki pexanisiga uning tam jisini qobul kilix ka razi bolidu («W h.» 13:8). H tta Hudaning muk dd s b ndiliriga  zlrini aldinixtin saklax t s bolidu («Mat.» 24:24). Bu ezitkuluk d jjal w  uning qaparm nlirining h r t rl k m jizil r w  karam tl rni yaritixi  rkilik k ql nd r lidu. Biz t w ndiki  y tl rd  muxu ixlar to qruluk o uymiz: —

2:8-12

«Andin axu « kanun yok tkuqi» axkarilididu; bir k R b  ysa a zidiki n pisi bil nla uni yutuwetip, k lg n qao diki parl k nuri bil n uni yok kiliwetidu. « kanun yok tkuqi»ning m ydan a qik xi X ytanning p ntliri bil n bolidu, u h r t rl k k  q-kudr t, m jiz  w  yalo an karam tl rni k rsitip, h lak tk  y zl ng nl rni azduridiozan h rhil k bih hiyl -mikirl rni ixlitidu. Ularning h lak t aldida turuwat kanli ining s w bi,  zlrini nijat ka yet kl ydiozan h kik tni s ym y, uning a k lbidin orun b rm slikidindur. Xu s w btin, Huda ular yalo anqilik ka ix nsun d p, h kik ttin q tnitidiozan bir k    w tidu. N tijida, h kik tk  ix nm y, b lki k bih likni hurs nlik d p bil nl rning h mmisi jaza a m h kum kilinidu».

B g nki k n towa kilix w  h kik tni qobul kilix k nidur. Bu ixlarni keqikt r x kelidiozan ezitkuluk ka muptila bolup aldinixning h wpig  y  in turux ka baraw rdur; und k aldanozanlar d jjalning dunya a y tt  yill k h k m s r xid  uning a kul bolidu w  ahirida M sih kaytip k lginid  uning bil n t ng h lak tk  y zlinidu.